

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 16/2015-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 28. januára 2015 predbežne prerokoval sťažnosť Strany TIP (TIP), Dolná 13, Banská Bystrica, zastúpenej advokátkou JUDr. Máriou Kanthovou, Župná 20, Komárno, vo veci neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce Bátka konaných 15. novembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Strany TIP (TIP) o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. novembra 2014 doručená sťažnosť Strany TIP (TIP) (ďalej len „sťažovateľka“), ktorú doplnila podaním doručeným 8. decembra 2014 o splnomocnenie pre advokátku na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom podpísané jej štatutárnym orgánom. Sťažovateľka ňou namieta nezákonnosť volieb starostu obce Bátka.

V sťažnosti uvádza, že do volieb na funkciu starostu obce Bátka navrhla svojho kandidáta G. D., ktorý získal 161 hlasov, druhý najvyšší počet hlasov za víťazným

kandidátom P. H., ktorý získal 165 hlasov. Na voľbách sa zúčastnilo 520 voličov z celkového počtu 724 zapísaných voličov. Podľa výsledkov sčítania bolo odovzdaných 518 obálok, v ktorých sa nachádzalo 517 platných hlasovacích lístkov pre voľby starostu obce a 515 platných hlasovacích lístkov pre voľby poslancov obecného zastupiteľstva.

Sťažovateľka tvrdí, že kandidát na starostu obce P. H. počas volebného moratória 13. novembra 2014 „navštívil rodinu T. a odovzdal tejto rómskej rodine, ktorí bývajú na adrese..., asi 12 kg farieb v kilových baleniach v hodnote cca. 70 EUR za tým účelom, aby všetci členovia jeho rodiny, ktorí majú hlasovacie právo, hlasovali zaňho v nadchádzajúcich voľbách do orgánov samosprávy obcí, ktoré sa konali dňa 15. 11. 2014. Farby od P. H. prevzal dňa 13. 11. 2014 Z. T.

Susedia rodiny T. toto konanie pána P. H. videli a oznámili to G. D., nášmu kandidátovi na funkciu starostu obce.

V súvislosti s uvedeným protiprávnym konaním kandidáta P. H. G. D. dňa 25. 11. 2014 v predmetnej veci podal trestné oznámenie na Okresnom riaditeľstve policajného zboru v Komárne...

Na preukázanie pravdivosti predmetnej skutočnosti dňa 17.11.2014, bola vyhotovená zvuková nahrávka, na ktorej sa členovia rodiny Z. T. o tejto skutočnosti rozprávajú. G. D. kópiu zvukovej nahrávky na CD nosiči pripojil k svojmu trestnému oznámeniu.“.

Sťažovateľka uvádza, že „v rodine Z. T. piati mali hlasovacie právo... Keďže vo voľbách dňa 15. 11. 2014 rozhodli na funkciu starostu štyri hlasy a v uvedenej rodine bolo voliť päť členov rodiny, ktorí boli oprávnení voliť, som toho názoru, že predmetné konanie kandidáta P. H. (ovplyvňovanie voličov) malo reálny faktický dosah a dopad na výsledok volieb a existuje príčinná súvislosť medzi predmetným konaním menovaného a výsledkom volieb.“.

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka s poukazom na rozdiel medzi počtom vydaných obálok voličom (520) a počtom sčítaných odovzdaných obálok (518) namieta:

„V predmetnej zápisnici sa nikde neuvádza, že ak bolo vydaných 520 obálok, prečo bolo odovzdaných len 518, čím mohlo dôjsť k porušeniu ustanovenia § 37 odsek 2 zákona č. 346/1990 Zb. v znení neskorších predpisov.

Z týchto skutočností vyplýva, že aj v tomto prípade mohlo dôjsť k manipulácii dvoch hlasovacích lístkov, ktorá skutočnosť mohla ovplyvniť výsledok volieb starostu v obci Bátka.“

Sťažovateľka navrhla vykonať na preukázanie svojich tvrdení toto dokazovanie:

„1) vyžiadať originál Zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb v obci do obecného zastupiteľstva a starostu obce,

2) vyžiadať trestný spis od OO VB Rimavská Seč o výsledkoch prešetrenia trestného oznámenia G. D.,

3) vypočítať predsedu a zapisovateľku obvodnej volebnej komisie č. 604.“

Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľka navrhuje, *„aby ústavný súd ústavný súd voľby starostu obce v obci Bátka, konané dňa 15. 11. 2014 v zmysle § 63 odsek 1 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov ústavným nálezhom vyhlásil za neplatné.“*

II.

Podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy...

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde

nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka argumentuje v prospech svojho návrhu dvomi tvrdeniami, namieta protiprávne „*korupčné*“ správanie zvoleného kandidáta na funkciu starostu obce Bátka – P. H., s úmyslom ovplyvniť volebný výsledok a vyslovuje podozrenie z manipulácie s úradnými obálkami po ich vybratí z volebnej schránky.

Podľa judikatúry ústavného súdu len hrubé, závažné alebo opätovné porušenie zákona upravujúceho prípravu a priebeh volieb môže byť príčinou uplatnenia právomoci ústavného súdu podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pričom zistené nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok napádaných volieb. Túto skutočnosť však sťažovateľ musí nielen tvrdiť, ale musí ju aj doložiť exaktnými dôkazmi. Dôkazné bremeno znáša sťažovateľ (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/2010).

Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia jeho sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne možné, prípadne aspoň pravdepodobné, a súčasne že sú spôsobilé preukázať také porušenie volebného zákona, ktoré by v konečnom dôsledku odôvodňovalo prijatie záveru o inom výsledku volieb, než aký bol vyhlásený (PL. ÚS 7/2010).

1. K volebnej korupcii

Ústavný súd už vo svojom rozhodnutí č. k. PL. ÚS 5/03-110 uviedol, že tzv. kupovanie hlasov voličov hodnotí ako závažné porušenie ustanoveného zákazu volebnej kampane, pretože ide o aktivitu na získanie voličských hlasov počas volieb, ktorá zasahuje do samotnej podstaty volebného (aktívneho či pasívneho) práva zaručeného v čl. 30 ústavy.

Poskytovanie „protihodnoty“ za hlasovanie vo voľbách je protiústavné, lebo účelom aktívneho volebného práva je možnosť účasti na správe vecí verejných, a nie bezprostredný materiálny prospech (PL. ÚS 45/07). Ústavný súd uvedenú činnosť hodnotí ako neetickú formu prístupu k volebnej agitácii, ktorú nemožno v žiadnom prípade považovať za zákonnú (PL. ÚS 26/2011). Voliči musia mať slobodu už pri vytváraní svojich postojov nezávisle, bez použitia násilia, donútenia, navádzania či manipulatívneho ovplyvňovania akéhokoľvek druhu (PL. ÚS 100/07).

Podstatou tejto námietky je tvrdenie o ovplyvňovaní voličov kandidátom na starostu obce Bátka P. H., ktorý mal v čase volebného moratória navštíviť rodinu Z. T... a odovzdať mu vecný dar za to, aby mu on a ďalší členovia jeho rodiny odovzdali svoj hlas. Týmto spôsobom mal P. H. priamo alebo prostredníctvom Z. T. ovplyvniť celkom päť osôb. Vzhľadom na volebný rozdiel štyroch hlasov bolo jeho správanie spôsobilé ovplyvniť výsledok volieb. Na preukázanie svojho tvrdenia sťažovateľka navrhla vyžiadať trestný spis vedený na základe trestného oznámenia G. D.

Ústavný súd dožiadaním príslušného útvaru Policajného zboru zistil, že vo veci trestného oznámenia G. D. je vykonávané preverovanie pred začatím trestného stíhania pod ČVS: PPZ-58/NKA-PK-ST-SV-2014 a v tomto konaní bol vypočutý Z. T., ktorý uviedol:

„... bolo to niekedy pred komunálnymi voľbami, keď mne P. H. dal asi 4 ks 5 kilových vedierok s farbou do interiéru, pričom... nešlo o nové balenia. Boli to farby, ktoré P. H. ostali a nakoľko ich už nepotreboval, tak sa vopred dohodli, že mu ich P. H. dá

za to, že mu on chodí pomáhať na stavbu... Mne tieto farby doniesol P. H., ktorý mi ich vyložil von pred panelákom a ja som si ich odniesol domov. Je možné, že toto videli susedia, nakoľko ide o dve bytovky vedľa seba a von sa zdržiava dosť obyvateľov. Teda ako som uviedol, tieto farby mne P. H. dal za to, že som mu bol pomôcť na dome a vopred sme sa na tom dohodli, nakoľko som si ja chcel vymaľovať byt... P. H... mne ako kandidát na starostu počas predvolebnej kampane nedal žiadne dary... alebo čokoľvek iné za to, aby som ho volil... mňa, ani nikoho z členov mojej rodiny P. H., či už počas volebnej kampane, alebo počas samotných volieb nijako neovplyvňoval za tým účelom, aby sme mu dali náš hlas vo voľbách. Ja osobne som voliť bol a volil som slobodne bez toho, aby ma niekto ovplyvňoval.“

Podľa úradného záznamu policajta z 19. januára 2015 v uvedenej trestnej veci podali vysvetlenie A. T., matka Z. T., a A. T., manželka Z. T., ktoré uviedli, že nie je pravda, že by ich P. H. sám alebo prostredníctvom inej osoby ovplyvňoval, aby ho volili v komunálnych voľbách konaných 15. novembra 2014. Potvrdili, že P. H. odovzdal nejaké farby Z. T., nie však ako úplatok, ale ako odmenu za to, že mu pomáha na stavbe jeho rodinného domu a odmenu touto formou mu dal aj predtým.

Z volebnej dokumentácie obce Bátka ústavný súd zistil, že v zozname voličov je zapísaných deväť osôb s priezviskom T., s trvalým pobytom B..., z ktorých osem sa zúčastnilo volieb konaných 15. novembra 2014. Sťažovateľka neuviedla, ktoré z týchto osôb tvoria rodinu Z. T. a mali byť ovplyvňované. Na preukázanie svojho tvrdenia o porušení slobodného priebehu volieb nenavrhol vykonať iné dokazovanie okrem vyžiadania vyšetrovacieho spisu (napr. výsluchy svedkov) ani neoznačila žiadne iné osoby okrem Z. T., ktoré by mohli vypovedať o ňou tvrdných skutočnostiach.

Základným predpokladom úspešnosti návrhu na vydanie rozhodnutia ústavného súdu o neplatnosti voľby kandidáta na poslanca alebo starostu (primátora) je zistenie, že došlo k porušeniu ustanovení volebného zákona spôsobom, ktorý mohol ovplyvniť výsledok voľby dotknutého kandidáta. Dôkazné bremeno zaťažuje v tejto veci sťažovateľku, ktorá (zastúpená kvalifikovanou právnou zástupkyňou) predkladá a navrhuje dôkazy, ktoré podľa

jej úvahy môžu preukázať existenciu príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením zákonnosti a ústavnosti volebného procesu a napadnutým výsledkom volieb.

Keďže sťažovateľka nepredložila iné hodnoverné dôkazy, ani na preukázanie namietaného korupčného správania nenavrhol vykonať iné dokazovanie okrem vyžiadania vyšetrovacieho spisu, a výsluchom sťažovateľkou označeného voliča v trestnom konaní nebolo potvrdené jej podozrenie, ústavný súd považuje vznesenú námietku za nepreukázanú.

Na základe uvedeného konštatuje, že v tejto časti volebnej sťažnosti nie sú splnené podmienky na jej prijatie na ďalšie konanie.

2. K manipulácii s úradnými obálkami

Podľa § 37 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov okrsková volebná komisia vyberie obálky s hlasovacími lístkami z volebnej schránky, spočíta obálky a porovná počet obálok so záznamami v zozname voličov. Neúradné obálky komisia vylúči.

Sťažovateľka vyjadrila podozrenie z porušenia citovaného ustanovenia na základe výsledkov sčítania uvedených v zápisnici miestnej volebnej komisie, podľa ktorej bolo voličom vydaných 520 obálok a odovzdaných bolo 518 obálok. Sťažovateľka namieta možnú manipuláciu s dvomi obálkami a na preukázanie svojho tvrdenia navrhla vypočítať predsedu a zapisovateľku „*obvodnej volebnej komisie*“.

Ústavný súd už v minulosti vyslovil vo volebných veciach právny názor (napr. PL. ÚS 27/99), že nie každé porušenie zákona o voľbách je v príčinnej súvislosti s následkom, ktorým je výsledok volieb, ktorý sťažovateľ považuje za skreslený. V konaní o volebnej sťažnosti sa musí táto príčinná súvislosť preukázať pomocou dostupných dôkazov.

V danom prípade sťažovateľka založila svoj záver o manipulácii pri sčítaní hlasov iba na svojej domnienke.

Ústavný súd z vyžiadanej volebnej dokumentácie obce Bátka zistil, že pre voľby starostu obce bolo odovzdaných 517 platných hlasovacích lístkov (čo je konštatované aj v zápisnici miestnej volebnej komisie) a 3 neplatné hlasovacie lístky, teda spolu 520 hlasovacích lístkov. Prepočítaním odovzdaných obálok bolo zistené, že ich počet je 521, z toho jedna obálka bola neotvorená. Vzhľadom na to, že obsahovala neupravený hlasovací lístok pre voľby starostu, toto zistenie nemá žiadnu relevanciu pre namietané voľby starostu obce. Z týchto zistení vyplýva, že vo voľbách bolo odovzdaných a pri sčítaní bolo otvorených 520 obálok. Podozrenie sťažovateľky z manipulácie s dvomi úradnými obálkami tak nebolo potvrdené.

Sumarizujúc závery k jednotlivým námietkam sťažovateľky, ústavný súd konštatuje už po predbežnom prerokovaní sťažnosti, že sťažovateľka dostatočným spôsobom neoznačila a ani nepredložila dôkazy spôsobilé preukázať skutočnosti, ktoré by mohli mať priamy vplyv na vyhlásený výsledok volieb starostu obce Bátka konaných 15. novembra 2014, a preto jej sťažnosť odmietol v celom rozsahu ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2015